

УДК 502.33: 631.15

Н. В. Гурець, ст. викладач
І. Д. Мусонов, студент

Національний університет кораблебудування ім. Макарова, Миколаїв

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

В умовах науково-технічного прогресу значно ускладнились взаємовідносини суспільства з природою. Внаслідок розвитку виробництва істотно збільшився рівень забруднення довкілля. Ефективним механізмом вирішення екологічних проблем за таких умов може стати екологічний менеджмент, який проявляється, як комплексний підхід до управління природоохоронною діяльністю в різних галузях економіки.

Сільське господарство – це один з найважливіших економічних видів діяльності, який відіграє важливу роль для постійного забезпечення джерел існування, виробництва харчових продуктів і забезпечення доходів і, як вид діяльності, залежить від таких екологічних ресурсів, як земля, ґрунт, вода, енергія [4]. При інтенсивному веденні сільського господарства відбуваються зміни хімічного складу ґрунтів, в результаті концентрації в них мінеральних добрив і пестицидів, а також процеси деградації внаслідок введення генетичного матеріалу. На процеси змін в екосистемах впливають такі фактори, як сільськогосподарська інфраструктура (тобто під'їзні дороги і мережі для доставки продукції), стаціонарні іригаційні системи, будівництво гребель для доступу до водних ресурсів, а також інфраструктурні об'єкти вироблення вітряної та сонячної енергії для розробки ресурсів підземних вод.

В умовах, що склалися, ефективним методом вирішення екологічних проблем виступає екологічний менеджмент, який передбачає формування збалансованої концепції управління розвитком природи і суспільства, а також сучасного виробництва, що базується на засадах раціонального використання природних ресурсів, мінімізації забруднення навколишнього середовища і максимального збереження стійкої рівноваги наявних екосистем [1,5].

Екологічний менеджмент має на меті створення стійкого сільського господарства (SARD – Sustainable Agricultural Rural Development), у якому виробники поставляють до ринку безпечні для здоров'я продукти, що зміцнюють здоров'я. При такому типі ведення сільського господарства розвиток галузі досягається за рахунок рівномірного зростання продуктивності праці, обумовленого збалансованим розподілом ресурсів та тісною взаємодією всіх представників галузі. При цьому екологічний менеджмент націлений на збереження сільського господарства як головного важеля індустріального розвитку.

У більшості європейських законодавчих документів зазначено важливе положення, яке може вплинути на ситуацію, що склалася в сільськогосподарській галузі. Відповідно до цього положення у цінах на сільськогосподарські товари

враховуються витрати на ресурси з відновлення землі. Виходячи з цього, ціни на сільськогосподарські продукти мають бути вищими [2,3]. Крім того, зростає роль державного субсидування. Однак такий крок дозволив би підвищити рентабельність сільського господарства та скоротити технологічний розрив між галузями.

Формуючи концептуальні засади екологічного менеджменту сфери сільськогосподарського виробництва важливо враховувати його основні принципи, серед яких пріоритетність і своєчасність вирішення екологічних проблем, а також жорстка відповідальність за екологічні наслідки від прийнятих рішень. Їх дотримання базується на тому, що всі проблеми і завдання вирішуються через призму екологічних цілей. Отже, можна стверджувати, що висока конкурентоздатність суб'єктів підприємництва можлива лише за умови екологічно безпечного виробництва і мінімізації шкідливого впливу на навколишнє середовище. Для реалізації означених принципів важливо стимулювати природоохоронні ініціативи, розглядати екологічні обмеження через призму нових можливостей для розвитку агробізнесу, розвивати екологічний контролінг і аудит.

Застосування принципів екологічного менеджменту сприяє екологізації сільського господарства, охороні та відтворенню земельних ресурсів, раціональному природокористуванню і забезпечує формування дієвих механізмів управління екологічними процесами в умовах висококонкурентного сільськогосподарського виробництва в Україні.

Список використаної літератури

1. Пітель Н.Я. Концептуальні складові екологічного менеджменту аграрного виробництва. // Економіка та суспільство. – 2021. – Вип. # 29. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-52>
2. Шкуратов О.І. Екологічний менеджмент в системі стратегічного управління сільськогосподарських підприємств. // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2013. – №4(24). С.246-249.
3. Кочерга М. М. Ефективність екологічного менеджменту в сільському господарстві// Агросвіт. – 2013. – №6. С.29-33.
4. Фостолович В.А. Необхідність впровадження системи екологічного менеджменту у сільськогосподарських підприємствах / В.А. Фостолович // Інноваційна економіка. – 2011. № 2. – С. 34–37.
5. Халатур С. М. Сталій розвиток сільського господарства та його інноваційне забезпечення / С. М. Халатур // Економічний вісник університету. – 2017. – Вип. 34(1). –С. 97-105.

Науковий керівник – І.В. Ремешевська, к.т.н., доц.